

Mimar Kemaleddin

(1870 İstanbul-1927 İstanbul)

Mimar Kemaleddin, 1870 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babasının görevinden dolayı Girit'e gitmiş ve bu dönemde Fransızca ve Arapça öğrenmiştir. İstanbul'a döndükten sonra yabancı dil bilgisini geliştirmiştir. Lise eğitimini tamamladıktan sonra Mühendis Okulu'na başlayan Mimar Kemaleddin, 1891 yılında bu okulu birincilikle bitirmiştir. Öğrenciliği sırasında, üstün yeteneğiyle aynı okulda öğretim görevlisi olarak bulunan Alman mimar Prof. Jasmund'un dikkatini çekmiş ve okulda asistan olarak kalmıştır. Bu görevi dört yıl yürüten Mimar Kemaleddin, bu arada okul dışında özel bürosunu açarak ilk eserlerini tasarlamaya başlamıştır. 1895'te mimarlık eğitimini ilerletmek için devlet tarafından Berlin'e gönderilmiştir. Berlin'de Charlottenburg Technische Hochschule'de iki yıl mimarlık eğitimi görmüş ve bir süre mimarlık bürolarında çalışmıştır.

Türkiye'ye döndükten sonra, Mühendis Okulu'na mimarlık ve inşaat öğretim görevlisi olarak atanmıştır. Bu yıllarda Mimar Kemaleddin'in ulusal mimarlık konusundaki düşünceleri gelişmeye başlamıştır.

1909-1919 yılları arasında mimarlık açısından en önemli eserlerini vermiştir. 1908'de Osmanlı Mimar ve Mühendis Cemiyeti adıyla ilk meslek odasını kuran Mimar Kemaleddin, Meşrutiyet'in ilanından sonra Evkaf Nezareti İnşaat ve Tamirat Müdürü olarak çalışmalarına devam etmiştir. Tarihi yapıların restorasyonu ve yeni yapıların tasarımıyla ilgilendiği bu dönemde, Osmanlı mimarisinin ilkelerini inceleme, kendi mimari üslubunu biçimlendirme ve ulusal mimari konusundaki düşüncelerini geliştirme imkanı bulmuştur.

Bu arada, Kudüs'te Mescid-i Aksa'nın onarımında gösterdiği başarı nedeniyle İngiliz Kraliyet Mimarlık Akademisi üyeliğine seçilmiştir.

Çamlıca Kız Lisesi, Bostancı, Bakırköy, Bebek ve Yeşilköy Camileri, Reşadiye Mektebi ve Sultan Reşat Türbesi, Gazi Osman, Mahmud Şevket, Cevat, Ali Rıza ve Hüsnü Paşaların türbeleri, Laleli Harikzedegan (Tayyare) Apartmanları, 1., 2., 3., 4. Vakıf Hanları İstanbul'daki; Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası Gazi Eğitim Enstitüsü ve Devlet Demiryolları Müdürlüğü binaları ise Ankara'daki başlıca eserleri arasındadır. Ayrıca, Vedat Tek tarafından başlatılan Ankara Palas projesinin son şeklini vererek tamamlanmasını sağlamıştır.

Ulusal mimarlık akımının öncülerinden Mimar Kemaleddin, klasik dönem Osmanlı mimarisinden esinlenmiş, Alman ile Osmanlı mimarilerinin belirgin özelliklerini sentezlemiş ve yeni bir tarz ortaya koymaya çalışmıştır. Osmanlı ve İslam yapılarının karakteristiklerini ulusal benliği yansıtacak şekilde çalışmış, binaların ön cephelelerinde kemer, saçak ve çini gibi

yapı elemanları kullanmış, simetriyi ön planda tutmuş, kule benzeri çıkıntılar ve cepheyi kateden kornişlerle geleneksel tarzı vurgulamıştır.

Mimar Kemaleddin, 1927 yılında vefat etmiştir.
